

Projekt riadenia a rozvoja Slovenského centra dizajnu

Tento projekt má ambíciu rozvinúť všetky pozitíva, ktoré SCD do roku 2020 dosiahlo a zabezpečiť podmienky pre jeho ďalší rozvoj v období krátkodobého a strednodobého horizontu.

Charakteristika SCD

Slovenské centrum dizajnu, ktoré v tento rok oslavuje svoje 30. výročie, je celoslovenská špecializovaná odborná inštitúcia, ktorej úlohou je skúmať, hodnotiť a objasňovať pôsobenie dizajnu v spoločnosti a tiež zhromažďovať, ochraňovať, odborne spracúvať a sprístupňovať dokumentačné a knižničné fondy a zbierky múzejnej a galerijnej hodnoty z oblasti dizajnu, úžitkového umenia, architektúry a súvisiacich disciplín, ktoré sú súčasťou národného kultúrneho dedičstva.

Mojou výhodou je, že v tejto inštitúcii pôsobím už od roku 2013 a bol som pri zakladaní Slovenského múzea dizajnu a aj Výskumno-vývojového oddelenia Inolab. Obe oddelenia významne rozšírili profesionálne pôsobenie centra. Aktuálne riadim v rámci poverenia v internom pracovnom pomere 20 zamestnancov (19 plných úväzkov).

Aktuálny Rok slovenského dizajnu 2021

RSKD vnímam ako príležitosť pre lepšie a adresnejšie prepojenie jednotlivých inštitúcií, významných osobností a aktérov pôsobiacich v oblasti dizajnu, na realizáciu významných projektov, ako aj otestovanie ohlasu na predmetné aktivity v širokej verejnosti. Počas celého roka bude Slovenské centrum dizajnu realizovať výstavné, prednáškové a prezentačné aktivity v exponovanej a atraktívnej podobe fyzickou aj online formou.

Cieľom projektu Rok slovenského dizajnu je predstaviť slovenský dizajn ako hodnotnú a atraktívnu súčasť našej kultúry a identity. Pre tento cieľ sme od januára rozbehli v SCD viacero aktivít doma i v zahraničí, o ktorých som informoval na ostatnej tlačovej konferencii na MKSR. Ak mi bude umožnené stať sa riaditeľom SCD, budem pokračovať rozbehnutých aktivitách, keďže som zároveň spoluatorom koncepcie Roku slovenského dizajnu.

Analýza súčasnej situácie

SCD realizuje svoju hlavnú činnosť:

- systematickým sledovaním a vyhodnocovaním rozvoja dizajnu v Slovenskej republike,
- zhromažďovaním, spracovávaním a sprístupňovaním odborných informácií a databáz z oblasti slovenského dizajnu,
- vypracúvaním návrhov koncepcií rozvoja dizajnu,
- koordinovaním aktivít na podporu dizajnu,
- aktívnym propagovaním slovenského dizajnu doma i v zahraničí prostredníctvom výstav, vyhlasovaním súťaží dizajnu doma i v zahraničí,
- poskytovaním poradenskej, konzultačnej a expertnej činnosti v oblasti dizajnu,
- poskytovaním informácií a podpory pri začleňovaní dizajnu do podnikateľských stratégií predovšetkým malých a stredných podnikov – vytváraním podmienok pre účinnú spoluprácu dizajnérov s podnikateľmi,
- edičnými periodickými a neperiodickými aktivitami,
- spolupracou s vládnyimi a mimovládnyimi partnerskými a odbornými organizáciami na Slovensku a v zahraničí,
- organizačnou spolupracou a podporou odborných podujatí v oblasti dizajnu,
- nadobúdaním predmetov kultúrnej hodnoty z oblasti dizajnu, úžitkového umenia, architektúry a súvisiacich disciplín, ich systematickým zhromažďovaním, ochraňovaním, vedeckým a odborným spracúvaním a sprístupňovaním verejnosti prostredníctvom Slovenského múzea dizajnu,
- koordinovaním štatistickej činnosti v oblasti dizajnu a multimédií.

DEFINOVANIE ZÁKLADNÉHO PROBLÉMU

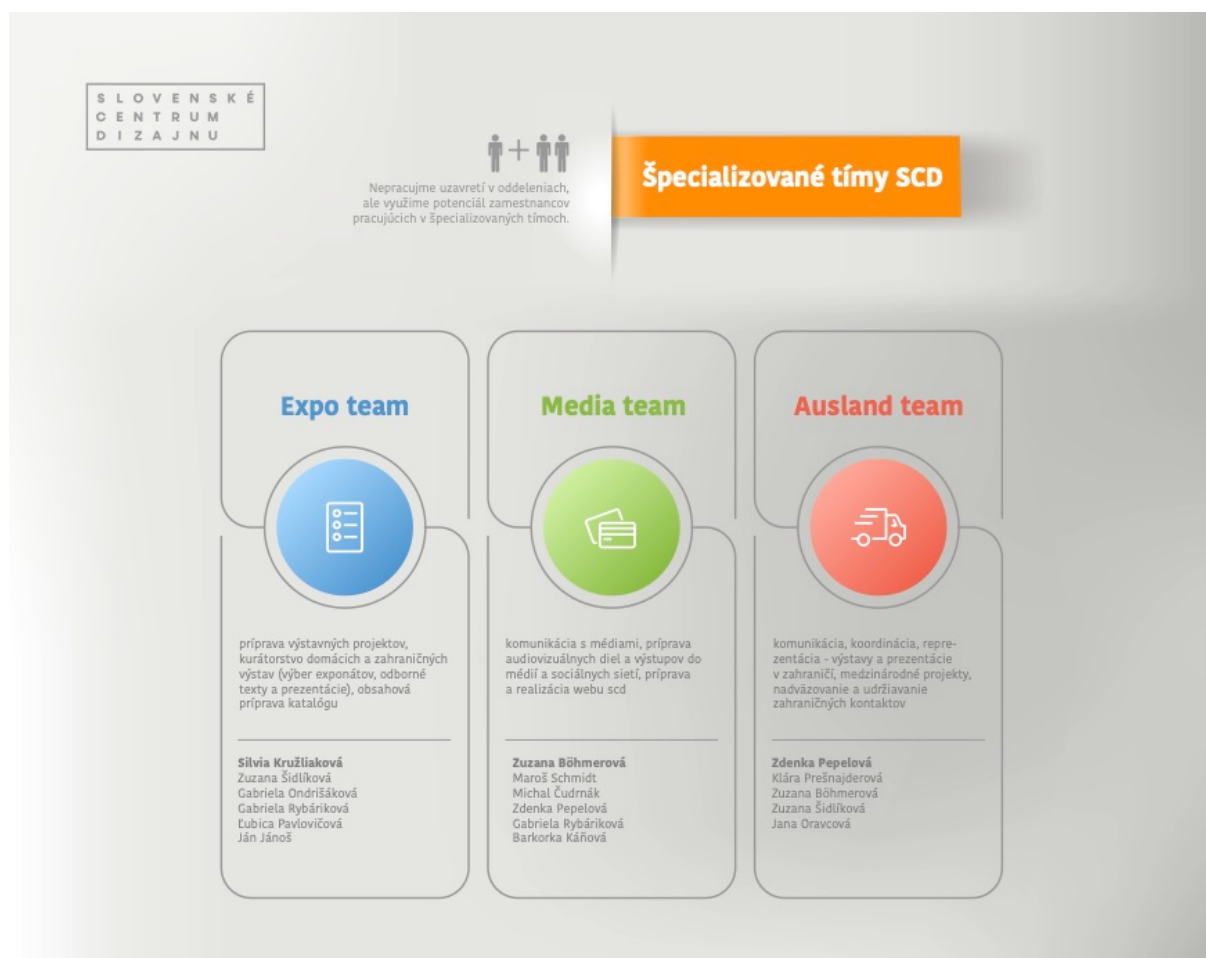
Z uvedeného výpočtu činností vyplýva, že ich objem a personálne podmienky SCD neumožňujú venovať sa niektorým dôležitým projektom v súbehu s inými nemenej významnými projektami. Jednoosobové oddelenia,

alebo oddelenia s dvomi zamestnancami, kde jeden z nich je vedúci, ťažko nahradia komplexnú a funkčnú štruktúru.

RIEŠENIE PERSONÁLNYCH PROBLÉMOV

V rámci strednodobého horizontu (SH: 3 – 5 rokov) je potrebné vyvíjať argumentačne podložený tlak na personálne posilnenie Slovenského múzea dizajnu minimálne o 3 nových kurátorov, Inolabu o 2 výskumných pracovníkov, Edičné oddelenie o jedného korektora a redaktora, Oddelenia produkcie a programov pre verejnosť o 3 zamestnancov – z toho vyplýva aj personálne posilnenie Národnej ceny za dizajn, zriadenie oddelenia marketingu a PR – 2, oddelenie právnych služieb a verejných obstarávaní – 1, zriadenie grafického oddelenia 1, zriadenie oddelenia reštaurovania – minimálne 2 odborní pracovníci a oddelenie technickej podpory – 2.

V súčasnosti a v krátkodobom horizonte (KH: 1 – 3 roky) vytvorenie špecializovaných tímov pre kľúčové ulohy, nábor externých spolupracovníkov s dôrazom na kontrolu kvality odvedenej práce. V súčasnosti som zaviedol systém 3 špecializovaných tímov (Expo team, Media team a Ausland team), kde som prepojil zamestnancov z rôznych oddelení. Získať aspoň 2 pracovníkov do Oddelenia produkcie a programov pre verejnosť je nevyhnutné.

Spôsob vytvorenia špecializovaných tímov sa od januára 2021 osvedčil najmä pri prípravách náročných úloh v rámci RSKD 2021. V každom tíme je určený jeden vedúci tímu. Výber je realizovaný na základe výnimočných schopností a zručností pracovníkov. Na prácu v tímoch sú kladené mimoriadne nároky a takáto činnosť je zohľadnená pri polročných a koncoročných odmenách.

Akékoľvek personálne posilnenie, ktoré je navrhnuté pre strednodobý horizont by v krátkodobom horizonte bolo na prospech a skvalitnenie množstva našej práce, ktorá je najmä v Roku slovenského dizajnu 2021 mimoriadne náročná na množstvo i čas.

RIEŠENIE BYROKRATICKÝCH PROBLÉMOV

Pre efektívne riadenie a dynamický rozvoj inštitúcie je nutné odbúranie byrokratického zaťaženia vedúcich pracovníkov a ekonomického oddelenia.

- Prepracujem systém obehu dokumentov, zjednoduším tlačivá pre základnú finančnú kontrolu, v súčinnosti s právnikom zjednotím a zjednoduším zmluvy, redukujem počty nevyhnutných administratívnych úkonov a podpisov na nevyhnutné minimum.
- Budem iniciovať zefektívnenie zberu štatistických dát v priebehu roku pre rôzne inštitúcie ich zjednotením do jednej centrálnej digitálnej databázy, z ktorej bude relevantným inštitúciám umožnené získať potrebné dáta. V súčasnosti realizujeme počas roka do 10 veľmi podobných štatistických alebo sumarizačných výstupov.
- V rámci verejných obstarávaní preverím legislatívne rámce na iných podobných inštitúciách MKSR s cieľom čo najefektívnejšej realizácie procesu obstarávania v tak špecifickej oblasti akou je kultúra.

VÍZIA ROZVOJA SCD

DESIGN SHOP

KH: Plánujem v rámci Hurbanových kasární rozšíriť priestory pre aktivity SCD a vybudovať nové priestory pre Design shop, ktorý by prepojil dizajnérov, ich výrobky a verejnosť. Uvedomujem si realizáciu potrebných zmien z oblasti nastavenia ekonomiky inštitúcie, ako aj voľby vhodného modelu prevádzkovania Design shopu.

ZÁCHRANA DIZAJNU

Bezodkladne: V ostatných rokoch sa množia prípady ničenia sôch, reliéfov, malieb a dizajnerských inštalácií v interiéroch a verejných priestoroch. V súčasnosti je potrebné realizovať také kroky, ktoré v budúcnosti zamedzia podobným svojvoľným búraniam sochárskych a dizajnerských diel vysokej kultúrnej hodnoty. V spolupráci so Sabinou Jankovičovou pripravíme v rámci SCD súpis umeleckých a dizajnerských diel v interiéroch a verejných priestoroch a budeme iniciovať založenie inštitútu na ochranu takýchto diel, ktorý bude platformou pre spoluprácu medzi profesnými organizáciami a bude mať aj náležité kompetencie.

KNIŽNICA DIZAJNU

SH: Chcem zrealizovať presťahovanie knižnice dizajnu z Jakubovho námestia do kasární, avšak až po čiastočnej rekonštrukcii priestorov, ktorá je nevyhnutná. Knižnica bude väčšia, modernejšia a komfortnejšia.

NOVÁ BUDOVA / DEPOZITÁRE

Kľúčové pre ďalší rozvoj Hurbanových kasární je poznanie vízie tohto priestoru. SCD už veľa krát pripravilo rôzne funkčné štúdie využitia kasární a v minulosti prebehla aj súťaž architektonického riešenia. Nejasná budúcnosť osudu Hurbanových kasární nás stavia do pozície neistoty a riešenia záložného plánu presťahovania inštitúcie do iných priestorov. Ideálne by boli priestory technických pamiatok v blízkom centre, kde by sme vybudovali administratívne časti, výstavné a konferenčné priestory. Depozitáre by sme presunuli do novovybudovaných alebo prebudovaných budov - skladov na okraj mesta.

FINACOVANIE

Základom úspešného fungovania organizácie je udržateľný model financovania. Dizajn je veľmi atraktívnou súčasťou nášho života, preto som presvedčený, že pri kvalitnej prezentácii nebude núdza o zaujímavých finančných partnerov, ktorí podporia naše aktivity.

V rámci plánu pre navýšenie vlastných príjmov a rozvoj partnerstiev so súkromným sektorom sme v roku 2016 úspešne odprezentovali činnosť SCD pred J&T Bankou a presvedčili ju, aby sa stala našim generálnym partnerom. Aj napriek pandémie ochorenia COVID-19 sa ich podpora pre aktivity SCD neznížila. Utrpel iba projekt Tatra, ktorý bol od začiatku financovaný nad rámec dohodnutého finančného objemu.

Bezodkladne: Mojim cieľom je nájsť ďalšieho partnera na dofinancovanie ďalších aktivít, najmä v Roku slovenského dizajnu, ktorý je napriek absencii domácich výstav náročný na realizáciu kvalitných aktivít v online prostredí, ako aj v médiách. Momentálne sme v rokovaní s potencionálnym partnerom.

Bezodkladne: Nie je možné fungovať s viac ako 10 percentným krátením miezd, ktoré sa udialo chybou na strane MKSR. Očakávame nápravu v tomto smere. Dofinancovanie tejto chyby zo súkromných zdrojov je nesystémové a demotivačné riešenie.

SH: Slovenské múzeum dizajnu musí mať od budúceho roku svoj rozpočet, tak ako ho už raz malo. Nie je možné fungovať v tak dôležitom oddelení veľkého národného a medzinárodného významu len na prioritách, ktoré sú neisté, obmedzené čo do flexibility a vyplácané v neskorších termínoch ako je samotný rozbeh činnosti oddelenia. Rovnako tak opakujúca sa aktivita od roku 1993 - Národná cena za dizajn by mala mať svoj vlastný a stabilný rozpočet.

Dôležitý zdroj financií vidím v momentálnej situácii v získavaní grantov na menšie projekty. V prípade personálneho navýšenia má SCD potenciál zapojiť sa aj do veľkých medzinárodných projektov. Podobnú skúsenosť sme mali v roku 2018 – 2020, keď sme úspešne realizovali projekt Interreg s rakúskymi partnermi v celkovom objeme 1,4 mio EUR. Tento projekt však ukázal personálnu poddimenzovanosť inštitúcie a mimoriadne vyčerpal zúčastnených zamestnancov.

ROZVOJ VYBRANÝCH ODDELENÍ

Slovenské múzeum dizajnu (SMD)

V roku 2021 je potrebné, aby boli naďalej zabezpečované a skvalitňované základné odborné činnosti vyplývajúce zo zákona č. 206/2009 o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty, a to: na základe vedeckého výskumu a prieskumu zhromažďovať, ochraňovať, vedecky a odborne zhodnocovať, odborne spracúvať, využívať a sprístupňovať predmety kultúrnej hodnoty z oblasti dizajnu, úžitkového umenia a architektúry a súvisiacich disciplín so zreteľom na územie Slovenskej republiky a strednej Európy. SMD systematicky naplňa vedecko-výskumnú činnosť SCD. Rozbehli sme dva systémy na správu zbierok, jednoduchší Airtable a na konci minulého roka komplexný a profesionálny systém MUSEION.

KH: Pokračovať v profesionalizácii depozitárov a realizácii otvorených – študijných depozitárov. Akvizičnú činnosť orientovať na nákup nového dizajnu priamo od tvorcov dizajnu.

SH: Vytvoriť fungujúcu a efektívnu infraštruktúru na reštaurovanie všetkých druhov zbierkových predmetov a stať sa inovátorom / poradcom v oblasti reštaurovania vybraných materiálov aj v súčinnosti s Výskumno-vývojovým oddelením Inolab a knižnicou materiálov LOMA.

Výskumno-vývojové oddelenie Inolab (VVO)

VVO je platformou pre realizáciu úloh, ktoré sú nadstavbou výskumu realizovanom v Slovenskom múzeu dizajn, zároveň spolupracuje s jednotlivými oddeleniami SCD, ktoré prepája s ďalšími inštitúciami s vedeckovýskumným zameraním. Cieľom VVO je komplexný produkt, ktorý ponúka riešenie problémov súvisiacich s dizajnerským výrobkom, tvorbou či prezentáciou dizajnu. Vznik a fungovanie výskumno-vývojového oddelenia SCD je jedným zo základných krokov pre naplnenie stratégie zmysluplného rozvoja kreatívneho priemyslu na Slovensku a kľúčová platforma pre profesionalizáciu výstupov aplikovaného výskumu v oblasti dizajnu.

Výskum a vývoj v oblasti dizajnu realizujú v Inolabe špecializované tímy zložené z odborníkov Slovenského centra dizajnu a výskumných pracovísk z verejného sektora, ako aj z nezávislých odborníkov zo súkromnej sféry s cieľom vykonávať aplikovaný výskum a experimentálny vývoj.

KH: Jedným z aktuálnych cieľov VVO je napĺňanie udržateľnosti výstupov z projektu Interreg V-A SK-AT. Udržateľnosť bude potrebné monitorovať a naplňať do roku 2026. Cieľom SCD je zabezpečiť zmysluplné a legítimne fungovanie jednotlivých výstupov.

SH: Nové aktivity VVO sa musia opierať o nové partnerstvá a výzvy. Pokračovať v práci s knižnicou materiálov LOMA v rámci aplikovaného výskumu a zriadením špecializovaných pracovísk a partnerstiev s vedeckými inštitúciami, školami a firmami, realizovať konkrétne výstupy v oblasti nových materiálov a ich tvarového riešenia. Rovnako tak pokračovať v ďalšom vývoji softvéru Hurban selector, ktorý je postavený na našej vlastnej unikátnej platforme a je otvorený ďalším vývojovým nadstavbám.

Národná cena za dizajn NCD

Cieľom Národnej ceny za dizajn je podporovať, oceniť a prezentovať tvorcov dizajnu a výrobcov na Slovensku, ako aj uplatnenie slovenských dizajnérov v zahraničí, motivovať klientov a výrobcov v Slovenskej republike k spolupráci s profesionálnymi dizajnérmi, podporiť rozvoj teórie dizajnu a odbornej publicistiky v tejto oblasti tvorivej činnosti a mapovať a dokumentovať vývoj dizajnu v SR.

Bezodkladne: Rokovať s RTVS o možnosti realizovať NCD v rámci televízneho vysielania. Online prenos, ktorý sme pre epidemické opatrenia realizovali v minulom roku je natoľko finančne náročný a aj profesionálne zvládnutý, že má veľmi blízko k televíznemu prenosu. NCD má všetky predpoklady zaujať televízneho diváka ako dramaturgicky tak aj obsahovo.

Dokumentačná a informačná činnosť

Bezodkladne: Dokončiť nový web SCD, dohliadnuť na jeho kvalitné a štruktúrované napĺňanie a realizáciu všetkých funkcionalít, ktoré potrebujeme pre obsažnú a dôstojnú reprezentáciu našej inštitúcie a popularizáciu dizajnu.

Edičná a vydavateľská činnosť

Časopis Designum je jediný odborný časopis na Slovensku obsahovo zameraný na problematiku dizajnu a príbuzné disciplíny. Venuje sa súčasnosti a minulosti dizajnu, teórii a kritike dizajnu. Skúma, prezentuje a hodnotí domácu aj zahraničnú dizajnérsku tvorbu spojenú s grafickým a produktovým dizajnom, art dizajnom, architektúrou a interiérovou tvorbou, a to prostredníctvom rôznorodých odborných-publicistických žánrov. Elektronické médium e-designum ponúka textové a obrazové aktuality zo sveta dizajnu.

KH: V časopise Designum je potrebné pripraviť priestor pre obsiahlejšie textové odborné štúdiá, ktoré budú mať svojich recenzentov, čím sa zabezpečí ich vyššie hodnotenie v rámci akademického prostredia, čo sa pozitívne odrazí nie len na prilákaní nových autorov, ale aj na kvalite príspevkov. Bude to jediný recenzovaný časopis z odboru dizajn na Slovensku.

V rámci ďalšej vydavateľskej činnosti budem naďalej podporovať a iniciovať vydávanie klasických monografií dizajnérov, ale aj menších titulov v rámci novozaloženej edície Designzoom, ktorá má záujem osloviť široké publikum nie len dostupnosťou, veľkosťou ale aj populárnym a pútavým obrazovým spracovaním tém.

Medzinárodná spolupráca

Prezentácia dizajnu, ktorý vzniká na Slovensku, a jeho tvorcov v zahraničí je jednou z najvýznamnejších úloh, ktoré si stanovilo SCD, a je aj v súlade so stratégiami vytvorenými MK SR. Súvisí s meniacou sa situáciou v oblasti dizajnu, predovšetkým s potrebou internacionalizácie nášho trhu, potrebou zapájať sa do medzinárodných sietí venovaných dizajnu ako rovnocenný odborný člen, s potrebou výmeny skúseností a informácií. Najvyššou úrovňou partnerstva je členstvo a aktivity v medzinárodných organizáciách a sieťach. Ide predovšetkým o členstvo v profesijných organizáciách BEDA (The Bureau of European Design Associations) a ICOM (Medzinárodný výbor múzeí). Pre prepájanie práce slovenských odborníkov je dôležitý kontakt so Sieťou múzeí dizajnu a úžitkového umenia, ktorú založili najvýznamnejšie svetové múzeá (MAK Viedeň, V&A Londýn, Musée des Arts Décoratifs, Paris). Vďaka úspešne zvládnutému projektu cezhraničnej spolupráce Interreg sme sa dostali do povedomia zahraničných partnerov ako seriózna a kvalitná slovenská inštitúcia.

KH: Rozšíriť sieť spolupracujúcich medzinárodných inštitúcií a organizácií, rovnako tak zabezpečiť sieťovanie firiem a kooperujúcich dizajnérov. Pre rok 2022 sa mi napríklad cez Sario podarilo dohodnúť účasť SCD a slovenských dizajnérov na kontraktnej výstave Design Fair v Londýne. Mojim cieľom je podpora vývozu súčasného slovenského dizajnu ale aj jeho doposiaľ neobjavených dejín do zahraničia a kontraktných aktivít.

SH: Pokiaľ sa podarí personálne navýšenie inštitúcie, som ochotný zapojiť SCD do obdobne veľkého medzinárodného projektu ako bol Interreg.

ZÁVER

Riadenie SCD vnímam ako poslanie. Hoci sám nie som vyštudovaný manažér ani kunsthistorik, ako profesionálny dizajnér s praxou v riadení v samotnom SCD mám dostatočný prehľad a reálne vízie, ktoré

chcem v najbližšom čase realizovať. Počas svojho pôsobenia som často hľadal možnosti a spôsoby ako pomôcť rozvoju dizajnu na Slovensku a verím, že moja jasná vízia, ktorá je popísaná v tomto dokumente nájde svoje uplatnenie. Rok slovenského dizajnu 2021 považujem za najlepší spôsob ako zviditeľniť slovenský dizajn doma a v zahraničí a ako zúročiť množstvo vynikajúcej a profesionálnej práce mojich predchodcov.

V Bratislave 29. marca 2021

Spracoval:
Mgr. art. Maroš Schmidt